

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ У ВИЩІЙ МЕДИЧНІЙ ШКОЛІ

Науково-методична міжуніверситетська конференція
з міжнародною участю

Одеса, 18–20 січня 2023 року

Матеріали конференції

За редакцією доктора медичних наук,
професора В. Г. Марічерда

Одеса

ОНМедУ

2023

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ У ВИЩІЙ МЕДИЧНІЙ ШКОЛІ

Науково-методична міжуніверситетська конференція
з міжнародною участю

Одеса, 18–20 січня 2023 року

Матеріали конференції

За редакцією доктора медичних наук,
професора В. Г. Марічерда

Одеса

ОНМедУ

2023

УДК 61:378(043.2)

3-12

Відповідальна за випуск — д. е. н., доц. В. І. Борщ

Редакційна колегія:

В. Г. Марічереда, д. мед. н., проф.,
С. Г. Котюжинська, д. мед. н., проф.,
Л. М. Унгурян, д. фарм. н. проф.
Т. В. Чабан, д. мед. н., проф.,
А. І. Гулюк, д. мед. н., проф.
І. П. Анненкова, д. пед. н., доц.,
В. І. Борщ, д. е. н., доц.
Е. С. Бурячківський, к. мед. н., доц.,
Н. Л. Кусик, к. е. н., доц.,
К. М. Усиченко, к. мед. н.,
Ю. Ю. Петровський, к. мед. н.

*Рекомендовано до друку
Вченою радою Одеського національного
медичного університету МОЗ України
Протокол № 3 від 31.01.2023 р.*

Забезпечення якості освіти у вищій медичній школі :
3-12 наук.-метод. міжуніверситет. конф. з міжнар. участю.
Одеса, 18–20 січня 2023 року : матеріали конф. / за ред.
д. мед. н., проф. В. Г. Марічереда. [Електронне видання]. –
Одеса : ОНМедУ, 2023. – 616 с.
ISBN 978-966-443-123-8

Матеріали конференції, присвяченої забезпеченню якості
освіти у вищій медичній школі, містять тези доповідей учасни-
ків.

УДК 61:378(043.2)

ISBN 978-966-443-123-8

© Одеський національний
медичний університет, 2023

Степанова Оксана Анатоліївна,
старший викладач
кафедри організації та економіки фармації

ТЕХНОЛОГІЇ РОЗВИТКУ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ ЯК КЛЮЧОВИЙ ДРАЙВЕР СУЧАСНОЇ ОСВІТИ

Одеський національний медичний університет

Найважливішою умовою створення інноваційної системи освіти є орієнтація на нові освітні стандарти. Однією з потужних технологій, здатної вирішити це завдання, є технологія розвитку критичного мислення (КМ), яка допомагає студенту мислити більш продуктивно, самостійно задовольняти свою потребу в нових знаннях. Розвиток особистості студента в теперішній час є актуальним педагогічним завданням. Саме критично розвинене мислення людини допомагає виявляти прогалини у знаннях або необхідність оновлення застарілої інформації. За прогнозом Всесвітнього економічного форуму (2020) у 2025 році серед самих затребуваних навичок буде здатність аналітично й критично мислити.

Вміння людини критично мислити стає потужною основою для забезпечення якості її життя, досягнень, успіху. Проте міжнародні дослідження сучасних психологів і педагогів показали, що лише близько 25 % школярів і студентів володіють навичками КМ. Такі результати свідчать про те, що питання розвитку критичного мислення є досить актуальним по всьому світу.

Мета роботи — провести аналіз технологій розвитку КМ та визначити важливість застосування цих методів в організації сучасного освітнього процесу.

Матеріалом дослідження були аналітичні дослідження науковців щодо застосування технологій розвитку КМ в освітньому процесі. Методи дослідження: інформаційний, статистичний, бібліографічний.

Поняття «критика» походить від грецького слова “kritike”, що означає мистецтво розбирати — судити. Головний дослідник КМ Д. Халперн у своїй роботі «Психологія критичного мислення» визначає, що критичне мислення — це насамперед творче мислення. М. Ліпман визначає КМ як відповідальне, кваліфіковане мислення, що виносить

правильні судження, тому що засноване на критеріях, виправляє себе (самовдосконалюється) та враховує контекст.

КМ дозволяє людині сформулювати оцінки, інтерпретації, коректно застосовувати отримані результати до ситуацій і проблем. Щоб розвинути в собі критичне мислення, студенту необхідно розвивати у собі ряд важливих якостей, таких як готовність до планування, гнучкість, наполегливість, готовність виправляти помилки, бути усвідомленим та шукати компромісні рішення. Проте щоб сприяти розвитку КМ у студента, викладачу треба відходити від багатьох педагогічних стереотипів, бути відкритим до розвитку в самих собі тих якостей, які вони мають розвивати у своїх студентах.

Існуючі ефективні програми розвитку КМ базуються на наступних принципах: навчити студентів пошуку всіх можливих шляхів розв'язання питання та потім знайти серед них найкращий; навчити їх ставити правильні питання; забезпечувати необхідною кількістю інформації та вправ для закріплення та застосування цієї інформації; цінувати оригінальні та незвичайні ідеї та заохочувати до пошуку креативних відповідей на банальні запитання; пропонувати учням шукати відповіді у нестандартних ситуаціях та зазначити важливість прояву наполегливості при невдачах.

На основі аналізу публікацій у вітчизняних та закордонних наукових виданнях ми розглянули основні технології формування КМ серед яких:

— *Технологія «Розвиток критичного мислення через читання та письмо»* — базується на трьох принципах: виклик-осмислення — рефлексія;

— *Мозковий штурм* — оперативний метод вирішення проблеми на основі стимулювання творчої активності студентів;

— *Стратегія «З / Х / У»* — побудована за принципом Знаю — Хочу узнати — Узнав

— *Інсерт (вставка)* — маркування тексту на полях значками («V» — вже знав, «+» — нове, «-» — думав інакше, «?» — не зрозумів, є питання)

— *Приєм «Квітка лотосу»* — передбачає розширення способів пошуку рішення проблем, обмежуючи їх числом 8;

— *Приєм «Фішбоун»* — спочатку студенти позначають ту проблему, яка розглядається в тексті, потім зазначаються причини виникнення досліджуваної проблеми та по ходу читання виписують факти, що підтверджують наявність сформульованих причин;

— *Інтелект-карти (mind maps, ментальні карти, «карти розуму», карти пам'яті)* — спосіб запису інформації, заснований на візуалізації мислення, що дозволяє людині краще засвоїти значний обсяг інформації;

— *Стратегія «3-2-1»* — принцип: задайте три питання, дайте два зауваження, залиште одну пропозицію;

— *Технологія Синквейн* — вірш з 5 рядків, що дозволяє узагальнити отримані знання;

— *Прийом «Ромашка запитань» або «Ромашка Блума»* — ромашка має шість пелюсток, кожна пелюстка містить зміст відповідного типу запитання;

— *Рефлексія* — прийом незакінченого речення.

Перелік технологій розвитку КМ достатньо широкий, має свою специфіку, тому викладачам треба обирати для навчального процесу ті моделі, які зрозуміли, плідні, цікаві, для тандему викладач-студент.

Розвиток КМ є важливою складовою освітнього процесу, запорукою якого є тісна взаємодія викладача і студента, бажання змінюватися, опановувати новітні технології навчання, сприяти мистецтву аналізу, науковому мисленню, вмінню ретельно обдумувати та приймати незалежні рішення — все це робить традиційний процес освіти осмисленим, безперервним та продуктивним, нестандартним та цікавим.

Список літератури

1. Єгорова В. В. Сучасні педагогічні технології розвитку науково-педагогічних працівників у контексті євроінтеграційних процесів у вищій освіті. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Педагогіка, соціальна робота»*. 2015. Вип. 6. С. 52–55.

2. Пометун О., Гупан Н. Розвиваємо критичне мислення як наскрізне уміння у навчанні історії. *Збірник наукових праць*. 2019. Випуск 27 (2–2019). С. 92–98

3. Клейссен Бенавідес, Ауреліо Руїс. Критичне мислення в освітній галузі: систематичний огляд. *Освітній журнал Revista Innova Educación*. 2022.

4. Innova Albertos, D., & De la Herrán, A. (2018). Desarrollo del pensamiento crítico en estudiantes de educación secundaria: diseño, aplicación y evaluación de un programa educativo. *Profesorado, Revista de Currículum y Formación del Profesorado*, 22(4), 269–285. <https://doi.org/10.30827/profesorado.v22i4.8416>

5. Halpern D. F. *Critical Thinking in Psychology*. 2000. 512 p.

Сеньківська Людмила Іванівна НОВІ МОЖЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС.....	197
Сердюк Валерій Миколайович, Клопоцька Наталія Георгіївна ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ НА КАФЕДРІ ОФТАЛЬМОЛОГІЇ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ	199
Ситнікова Варвара Олександрівна, Мельниченко Марина Георгіївна, Елій Лариса Борисівна ПІСЛЯДИПЛОМНА МЕДИЧНА ОСВІТА В СУЧАСНИХ УМОВАХ	202
Солонинко Ірина Іллівна, Ярмо Наталя Богданівна, Варивода Євген Степанович, Огоновський Роман Зіновійович, Чухрай Наталія Львівна ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ СТУДЕНТІВ СТОМАТОЛОГІЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ — ЗАПОРУКА ПІДГОТОВКИ ЛІКАРІВ-СТОМАТОЛОГІВ	206
Сокол Костянтин Михайлович, Сокол Вячеслав Костянтинович, Подрігало Леонід Володимирович, Подрігало Ольга Олександрівна ЗАСТОСУВАННЯ ПРИНЦИПІВ СИСТЕМНОГО ПІДХОДУ В ПЕДАГОГІЦІ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ.....	208
Степаненко Олександр Юрійович, Мар'єнко Наталія Іванівна РОЗРОБКА ТА ВИКОРИСТАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ВІДЕОМАТЕРІАЛІВ У ВИКЛАДАННІ ГІСТОЛОГІЇ, ЦИТОЛОГІЇ ТА ЕМБРІОЛОГІЇ: ВЛАСНИЙ ДОСВІД	211
Степанова Оксана Анатоліївна ТЕХНОЛОГІЇ РОЗВИТКУ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ ЯК КЛЮЧОВИЙ ДРАЙВЕР СУЧАСНОЇ ОСВІТИ.....	215
Терещенко Людмила Олександрівна, Степанов Геннадій Федорович, Селіванська Ірина Олександрівна, Васильєва Антоніна Георгіївна, Дімова Алла Анатоліївна ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ У ПІДГОТОВЦІ СТУДЕНТІВ З МЕДИКО-БІОЛОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН	218